

Spis treści

Wprowadzenie	11
1. Medycyna psychosomatyczna	15
1.1. Początki rozwoju medycyny psychosomatycznej. Teorie specyficzności a teorie niespecyficzności	19
1.2. Teoria aleksytymii	23
1.3. Teoria desomatyzacji – resomatyzacji. Teoria traumy	26
1.4. Więź psychiczna i teorie regulacji emocji	32
1.5. Zaburzenia psychosomatyczne u dzieci i młodzieży	45
1.6. Teoria systemowa	47
2. Astma oskrzelowa	51
2.1. Perspektywa medyczna	51
2.2. Astma oskrzelowa jako choroba psychosomatyczna	54
2.3. Więź psychiczna i regulacja emocji w rodzinach osób chorujących na astmę oskrzelową	61
2.3.1. „Królowa Śniegu” – studium osoby	61
2.3.2. Aleksytymia w badaniach empirycznych	64
2.3.3. Dysocjacja	67
3. Regulacja emocji u matek dzieci chorych na astmę – badania własne (badanie I i II)	73
3.1. Metoda badania	73
3.2. TAS-20	74
3.3. DES	75
3.4. Kategoryzacja wypowiedzi w Teście Niedokończonych Zdąń Rottera	77
3.5. Wyniki badania I	78
3.6. Wyniki badania II	80
3.7. Podsumowanie wyników badań regulacji emocji u matek dzieci chorujących na astmę oskrzelową	87
4. Regulacja emocji u mężczyzn chorujących na astmę i będących ojcami – badania własne	95
4.1. Osoby badane i metoda badania	97
4.2. Analiza wypowiedzi w technice „Ja – Ojciec”	98
4.3. Wyniki badania	100
4.4. Podsumowanie wyników badania regulacji emocji u mężczyzn chorujących na astmę, będących ojcami	102

5. Regulacja emocji u osób dorosłych chorych na astmę	106
5.1. „Dziewczynka z zapalkami” – studium osoby	106
5.2. Badania własne	111
5.3. Temperament	112
5.4. Osoby badane	116
5.5. Formalna Charakterystyka Zachowania – Kwestionariusz Temperamentu (FCZ-KT)	116
5.6. Wyniki badania	117
5.7. Podsumowanie wyników badań	121
6. Więź psychiczna i obraz siebie u dzieci oraz osób w okresie dorastania chorujących na astmę	128
6.1. „Potwór Frankensteina” – studium osoby	128
6.2. Specyfika rozwoju adolescentów chorujących na astmę oskrzelową. Proces separacji-indywiduacji	133
6.3. Okres dorastania	137
6.4. Badania własne: Osoby badane i metoda	140
6.5. Technika „Mapa rodziny”	141
6.6. Analiza i podsumowanie wyników	144
7. Obraz siebie i obraz ciała u dzieci chorych na astmę – badania własne (badanie I i II)	149
7.1. Osoby badane i metoda (badanie I)	156
7.2. Test KBMT-K	157
7.3. Technika „Trzy życzenia”	158
7.4. Wyniki badania	159
7.5. Podsumowanie wyników	163
7.6. Badanie obrazu siebie i obrazu ciała u dzieci (badanie II)	169
7.7. Wyniki badania obrazu ciała	169
7.8. Wyniki badania obrazu siebie	173
8. Obraz Ja oraz innych ludzi u dzieci chorych na astmę (badanie III)	175
8.1. Metoda badania – technika „Rodzina zwierząt”	175
8.2. Osoby badane	177
8.3. Wyniki badania	177
8.4. Podsumowanie wyników analiz obrazu Ja i innych u chorych dzieci	182
9. „Bez tchu i bez słowa” – więź psychiczna i regulacja emocji u osób chorych na astmę oskrzelową oraz w ich rodzinach	186
9.1. Wstęp – „chorujące” ciało	186
9.2. Proces separacji-indywiduacji u osób chorych na astmę – analiza jakościowa i ilościowa	189

9.3. Sposób regulacji emocji u rodziców dzieci chorych na astmę ..	191
9.4. Obraz siebie u dzieci chorych na astmę	195
9.5. Teoria traumy jako pomost dla rozumienia mechanizmów funkcjonowania psychicznego osób chorych na astmę	199
9.6. Podsumowanie wyników badań	205
10. Psychoterapia osób chorujących na astmę oskrzelową i ich rodzin	209
10.1. Specyfika terapii psychoanalitycznej w leczeniu pacjentów chorych psychosomatycznie	209
10.2. Propozycja modyfikacji psychoanalitycznej techniki leczenia ..	216
10.3. Psychoterapia rozwojowa	217
10.4. Praca psychoterapeutyczna zorientowana na tworzenie obrazu ciała	221
11. Zamiast zakończenia. Perspektywy rozwoju i jakość życia osób chorych na astmę	226
Bibliografia	231
Słownik wybranych pojęć psychoanalitycznych	245
Indeks nazwisk	250
Indeks haseł	253

O astmie wciąż nie wiemy wiele, dokładnie nie znamy ani jej etiologii, ani sposobów leczenia. Książka Katarzyny Schier w bardzo rzetelny sposób przybliży nam mechanizmy psychiczne związane z powstawaniem oraz przebiegiem astmy oskrzelowej, opierając się głównie na psychoanalitycznej teorii zaburzeń psychicznych oraz na współczesnych teoriach więzi psychicznej, teorii regulacji emocji i teorii traumy. Autorka przedstawia unikalne badania dzieci, młodzieży, ich rodziców oraz osób dorosłych chorujących na astmę. Obok badań empirycznych, znajdziemy tu również studia przypadków. Monografia napisana jest przystępnym językiem, a jej kolejną zaletą jest zamieszczony na końcu mały słownik terminów psychoanalitycznych. Z pewnością praca ta jest szczególnie cennym i kompetentnym przedstawieniem obrazu życia psychicznego osób chorych na astmę.

„Autorka wykazała się wiedzą teoretyczną, którą w wyważony sposób połączyła z wynikami badań empirycznych. Powstał dzięki temu pełny i wszechstronny opis psychiki osób chorujących na astmę, nie zawężony wyłącznie do jednego kontekstu teoretycznego. (...)

Monografia ta nie jest jedynie zbiorem rozważań teoretycznych, ale zawiera odniesienia do procesu leczenia i udziału w nim oddziaływań psychologicznych, tak ważnych z punktu widzenia ludzi cierpiących na to schorzenie”.

Prof. dr hab. n. med. Irena Namysłowska

„Autorka przedstawia rozwój poglądów na temat psychicznych determinant chorób psychosomatycznych (...), proponuje bardzo określone modyfikacje techniki terapii psychoanalitycznej osób chorych na astmę i ich rodzin. (...) Każdy z rozdziałów zawiera bardzo staranne omówienie i cytaty z piśmiennictwa dotyczącego przedstawianych grup problemów. Ten aspekt pracy zasługuje na szczególną uwagę – stanowi bowiem nieocenione źródło informacji dla czytelnika. Logika wywodu jest czytelna, co sprzyja lekturze. Praca jest adresowana do psychoanalityków, psychologów i studentów psychologii, ale mogą z niej korzystać także lekarze – psychiatrzy, pediatrzy i interniści”.

Prof. dr hab. Marina Zalewska

Dr n. hum. Katarzyna Schier – adiunkt Katedry Psychologii Klinicznej Dziecka i Rodziny na Wydziale Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego, psychoanalityk. Specjalizuje się w psychologii klinicznej dziecka, psychoanalizie i psychoterapii psychoanalitycznej oraz zaburzeniach psychosomatycznych. Autorka wielu prac i artykułów publikowanych w prasie polskiej i międzynarodowej, m.in. *The International Journal of Prenatal and Perinatal Psychology and Medicine* i *Analytische Kinder – und Jugendlichen Psychotherapie*. Członek Polskiego Towarzystwa Psychoanalitycznego i Polskiego Towarzystwa Psychoterapii Psychoanalitycznej, współpracuje z Niemieckim Towarzystwem Psychoanalitycznym (DPV) i Międzynarodowym Towarzystwem Psychoanalitycznym (IPA).